

ramme ikke vil kunne dækkes over en kort årrække.

#### Spørgsmål 28:

Der ønskes en vurdering af, i hvilket omfang den tekniske udvikling medfører øgede udgifter til drift og vedligeholdelse af materiellet.

#### Svar:

Spørgsmålet om en særlig regulering af værnenes rammebestemte driftsbudgetter til imødegåelse af merudgifter som følge af den tekniske udvikling blev drøftet under de forsvarspolitiske forhandlinger i 1966. Det blev herunder anført, at indførelse af mere komplicerede våbensystemer ofte ville medføre forøgede driftsudgifter. Det blev imidlertid ikke anset for praktisk muligt at gennemføre en løbende generel regulering af driftsbudgetterne for den tekniske udvikling. Det blev derfor forudsat, at spørgsmålet om regulering af driftsbudgettet for den tekniske udvikling måtte tages op til konkret vurdering i forbindelse med indførelse af nye våbensystemer. En sådan vurdering må ikke alene omfatte fordyrende elementer, men også de bespareelsesmuligheder, som indførelsen af mere avanceret materiel frembyder, herunder evt. muligheder for reduktion af betjeningspersonellets størrelse eller overflødiggørelse af bestående systemer m. m.

Der er i nogle tilfælde gennemført forhøjelse af værnenes driftsbudgetter, motiveret med indførelse af nye våbensystemer. Flyvevåbnets driftsbudget er således blevet forøget i forbindelse med indførelse af HAWK luftværnsenheder og ved udbygningen af kontrol- og varslingsystemet.

Det må forudses, at udgifterne til drift og vedligeholdelse af værnenes materiel i de kommende år vil stige som følge af den tekniske udvikling, men man er ikke i stand til med tilstrækkelig sikkerhed på forhånd at udtale sig om denne stigning. Beregningerne vanskeliggøres ved, at udviklingen indeholder modsat rettede tendenser.

De nye våbensystemer er i langt de fleste tilfælde teknisk mere komplicerede og dermed ofte dyrere i anvendelse end systemerne, de erstatter. På den anden side lægges der ved konstruktion af moderne materiel stor vægt på at billiggøre og rationalisere ved-

ligeholdelsestjenesten, f. eks. ved benyttelse af særligt robuste konstruktioner og anvendelse af modulopbyggede komponenter.

Ved udvikling af nye materieltyper tilstræber man i øvrigt i udpræget grad at begrænse betjeningspersonellet, hvorved der ofte kan opnås en personelbesparelse ved de militære enheder. Heroverfor står imidlertid, at der vil være et større behov for kvalificeret teknisk personel til vedligeholdelse af det komplicerede materiel, selv om der i forbindelse med udviklingen af materiellet som ovenfor nævnt søges tilvejebragt en enkel og rationel vedligeholdelsestjeneste.

Til illustration af det ovenfor anførte skal gives følgende eksempler:

Hærens indførelse af mekaniseret materiel betyder en betydelig stigning i udgifterne til drift og vedligeholdelse. I 1967 udgjorde f. eks. udgifterne ca. 7 kr. pr. km for en pansret mandskabsvogn mod ca. 1 kr. for de hidtil til samme formål anvendte lastvogne. Mekanikeruddannelsen på regimentsplan varer 6 måneder længere inden for bæltekrøtøjsspecialet end for hjulkøretøjsspecialet, og det gennemsnitlige antal arbejdstimer pr. køretøj ved vedligeholdelsen af bæltekrøtøjer er ca. 3 gange større end for hjulkøretøjer.

Den tekniske udvikling på det elektroniske område har bl. a. muliggjort indførelse af radiomateriel med ikke alene større driftssikkerhed og ydeevne, men også mindre behov for vedligeholdelse, færre reservedele, mindre strømforbrug. En modernisering af radiomateriellet vil formentlig betyde en reduktion af driftsudgifterne, selv om der til gengæld må investeres mere end hidtil i kompliceret måleapparatur og i reservebeholdninger bestående af hele moduler fremfor enkelte delkomponenter.

Ved anvendelse af gasturbiner som fremdrivningsmaskineri i nogle af søværnets skibe opnås en større motoreffekt i forhold til maskinens vægt og rumfang, end tilfældet er for de traditionelle dieselmotorer, og betjeningspersonellets antal kan indskrænkes. Herved kan mere plads afsættes til våben, eller skibene kan gøres mindre, hvorved vedligeholdelsesudgifterne for så vidt angår det skibsbygningsmæssige reduceres. Imidlertid stiger brændstofforbruget pr. HK, og søværnet påregner en stigning i olieforbruget på i alt ca. 10 pct. over en